

တၢ်သၢ်ကတံၢ် တၢ်ခၢ်အ့ၣ်တံၢ် & တၢ်ကူးဖးထီ

ကသံၣ်ဒီသဒါ

တၢ်မနုၤလၢနကြးသ့ၣ်ညါသ့ၣ်တဖၣ်လဲၣ်

1 ဘၣ်မနုၤယိဘၣ်ဆဲးကသံၣ်ဒီသဒါတၢ်ဆါလဲၣ်?

တၢ်ဆါသၢ်ကတံၢ်(စံၣ်),တၢ်ခၢ်အ့ၣ်တံၢ်ဒီးတၢ်ကူးဖးထီမ့ၢ်တၢ်ဆါလၢအနးဒီးမးလၢအဖဲကဲထီၣ်သးလၢဘဲးထံရံၤတၢ်ယၢ်အယိလီၤ.တၢ်သၢ်ကတံၢ်ဒီးတၢ်ကူးဖးထီတၢ်ဆါတဖၣ်ဘၣ်ကူဘၣ်ကံၤရၤလီၤအသးဆူပူၤကညီတၢ်ဒီးတၢ်ကူးဖးထီအိၣ်လီၤ.တၢ်ခၢ်အ့ၣ်တံၢ်တၢ်ဆါန့ၣ်လီၤဆူပနီၢ်ခိမိဖျိတၢ်ဘၣ်ကူးဘၣ်ကါအလီၢ်ဒီးတၢ်ပူၤလီၢ်တဖၣ်လီၤ.

တၢ်သၢ်ကတံၢ်(တၢ်သါစံၣ်)-ဒုးကဲထီၣ်တၢ်ကျိၢ်ဘၢအတီၣ်လၢကိၣ်ယျၢ်ဒီးအလီၢ်ခဲ

- ဒုးဖဲကဲထီၣ်တၢ်ကီၤခဲလၢတၢ်ကသါ,တၢ်လီၤကျွဲဒီးတၢ်သးပတုၣ်တုၤလၢတၢ်သံလီၤ.

တၢ်ခၢ်အ့ၣ်တံၢ်(ခၢ်ယံၣ်အ့ၣ်တကး)-ဒုးကဲထီၣ်ဖဲညၣ်ထူၣ်ပျံးပံးဆါဒီးမးညီန့ၢ်ပနီၢ်ခိမိကညါလီၤ.

- ဒုးကဲထီၣ်တၢ်ခၢ်အ့ၣ်တံၢ်အယိပူၤလၢအဘၣ်န့ၢ်တၢ်ဆါအံၤအိးထီၣ်အထးခိၣ်တန့ၢ်မ့တမ့ၢ်ယျၢ်လီၤတၢ်တန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဆါတၢ်ခၢ်အ့ၣ်တံၢ်အံၤပူၤအဂၤ၁၀အကျါသံသ့တုၤ၂၂၂၂လီၤ

ကသံၣ်ဒီသဒါတၢ်ဆါ(တၢ်ကူးဖးထီ)-ဒုးကဲထီၣ်တၢ်ကူးဖးထီလၢအအါဒီးမးလၢဖိသ့ၣ်ဆဲးကအိၣ်တၢ်အိတၢ်ဒီးကသါကီၤခဲဒီးမးလီၤ.တၢ်ကူးဖးထီတကလုာ်အံၤယံၣ်ဝဲသ့အနွံတဖၣ်အနွံလီၤ.

- ဒုးဟကဲထီၣ်တၢ်လီၤကိၣ်ဖးထီ(နမိနယျၢ်)pneumonia ထူၣ်ပျံးတထုးဖုး,ခိၣ်န့ၢ်ဟးဂီၤဒီးတၢ်သံ.

သၢ်ကတံၢ်တၢ်ခၢ်အ့ၣ်တံၢ်ဒီးတၢ်ကူးဖးထီကသံၣ်ဒီသဒါ(DTaP) ဒီသဒါနုၤလၢတၢ်ဆါတဖၣ်အံၤသ့ဝဲလီၤ.အါတက့ၢ်ဖိသ့ၣ်လၢအဆဲးဘၣ်ကသံၣ်(DTaP)အံၤဘၣ်တၢ်ဒီသဒါအိးဒီးတၢ်ဆါတဖၣ်အံၤလၢဖိသ့ၣ်ဆဲးဒီးကတီၢ်ညါလီၤ.

DTaPကသံၣ်အံၤမ့ၢ်ကသံၣ်လၢအဂ့ၢ်ဒီးန့ၢ်ဒီးကသံၣ်DTPလီၤ. DTPကသံၣ်အံၤတၢ်တဘၣ်သ့အိၣ်လၢကိၣ်အမဲရကၤအံၤလၢဘၣ်.

2 မတၢ်တဖၣ်လၢအကြးဒီးန့ၢ်ဘၣ်ကသံၣ် (DTaP) အံၤဒီးလၢအခါဖဲလဲၣ်?

ဖိသ့ၣ်တဖၣ်ကြးဒီးန့ၢ်ဘၣ်ကသံၣ်DTaPအံၤ၅ထးတထးဒီးတၢ်ဆါကတီၢ်ဒ်တၢ်ဟံၣ်ဖျါသးအသိးလီၤ,ဖဲအသးပျဲထီၣ်

✓၂လါ ✓၄လါ ✓၆လါ
✓၁၅-၁၈လါဒီး ✓၄-၆န့ၣ်လီၤ.

DTaPကသံၣ်အံၤဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်အိၣ်လၢကသံၣ်အဂၤတဖၣ်သ့စ့ၢ်ကိးလီၤ.

3 ဖိသ့ၣ်ဆဲးတနီၤနီၤတကြးဆဲးကသံၣ်DTaPအံၤဘၣ်မ့တမ့ၢ်ကြးအိၣ်ခိးဒ်တၢ်ဆါကတီၢ်ဒ်လီၤ

- ဖိသ့ၣ်ဆဲးလၢအဆိးက့(ဆါ)ဖဲဘၣ်ခိၣ်ဘၣ်ဒးတဆဲးတက့ၢ်တဖၣ်ဒ်သိးဒီးပူၤလၢဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ခၢ်အ့ၣ်တံၢ်ဆဲးအိၣ်ကသံၣ်သ့လီၤ.ဘၣ်ဆၣ်ဖိသ့ၣ်ဆဲးလၢအတၢ်ဆါဒီးထီၣ်တဖၣ်ဒီးအဆိးက့နးနးက့ၢ်က့ၢ်တဖၣ်ကဘၣ်တၢ်ဆဲးကသံၣ်ဒီသဒါတၢ်ဆါDTaPတချးအဆိးက့ၢ်က့ၢ်အလီၢ်ခဲလီၤ.
- ဖိသ့ၣ်ဆဲးတကၤဂုၤလၢအတၢ်တဖၣ်ဒီးကသံၣ်အံၤတုၤလၢသးသမ့တၢ်ဘၣ်ယိၣ်အလီၢ်အိၣ်တဖၣ်ဖဲအဆဲးကသံၣ်အခိၣ်ထံးဝဲအလီၢ်ခဲတကြးလၢကဆဲးကသံၣ်အဂၤတဘျီလၢဘၣ်.
- ဖိသ့ၣ်ဆဲးတကၤလၢအဆဲးကသံၣ်တဘျီဝဲအလီၢ်ခဲဒီးန့ၢ်ဘၣ်ခိၣ်န့ၢ်ဒီးထူၣ်ပျံးတၢ်ဆါနးနးက့ၢ်က့ၢ်တဖၣ်တကြးတၢ်ဆဲးအိၣ်လၢကသံၣ်အံၤအဂၤတဘျီလၢဘၣ်.
- ကတီၢ်တၢ်ဒီးန့ၢ်ကသံၣ်သရၣ်လၢဖိသ့ၣ်လၢ
 - ဆဲးကသံၣ်DTaPတဘျီဝဲအထူၣ်ထုးပံးမ့တမ့ၢ်လီၤယံၣ်လီၤ
 - ဆဲးကသံၣ်ဝဲဒီးဟီၣ်နးနးတအိၣ်ပတုၤယံၣ်၃န့ၣ်ရံၣ်
 - ဆဲးကသံၣ်DTaPတဘျီဝဲအလီၢ်ကိၣ်ထီၣ်တုၤလၢ၁၀၅F

သံက့ၢ်ပူၤလၢအက့ၢ်ထွဲနတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့(ကသံၣ်သရၣ်ကသံၣ်သရၣ်မ့ၢ်)ဘၣ်ယးတၢ်ကစီၣ်လၢနအဲၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါအါထီၣ်တက့ၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်အံၤတနီၤနီၤတကြးဒီးန့ၢ်ကသံၣ်ဒီသဒါတၢ်ကူးဖးထီအသီတဘျီလၢဘၣ်.ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကြးဒီးန့ၢ်ကသံၣ်ဒီသဒါလၢအတၢ်တဖၣ်ဒီးကသံၣ်တၢ်ကူးဖးထီကိးဝဲလၢDTလီၤ.

4 **ဖိသန်လှသားအနံ့အိတ်ထိုင်ဒီးပျာလှအိတ် တုတ်ခိတ်ပျာတဖန်**

DTaPကသံခံအံတတ်တဟုတ်အခွဲလှကဆဲးဖိသန်လှသားအနံ့ပျာ ထိုင်,ပျာလှအိတ်တုတ်ခိတ်ပျာဒီးဖိသန်လှသားအနံ့ပျာထိုင်(၇)နံ့ဒီးဆူ အဖိခိတ်ဘန်.

ဘန်ဆန်ပျာလှအနံ့ပျာထိုင်တဖန်လိတ်ဘန်ဒ်တံဒီးသအသးဒ်တံ လီ.ကသံခံ**Tdap**ဒီးDTaPအံလီကံလိတ်သးယုတ်ယုတ်လီ.ကသံခံ Tdapအံကြားဘန်ဝဲလှပျာလှသားအနံ့ဝဲနံ့ဒီး(၆၄)နံ့တဖန်အဂီ လီ.ကသံခံဒီးသအအဂလှအမုတ်**Td**နံ့ဒီးသအတံဆါခိတ်အုတ်တံဒီးတံ သါကတံတံဆါဘန်ဆန်ဒီးတမုတ်လှတံကူးဖးထီအဂီဘန်.ကသံခံ အံဂုဒီးကြားဝဲလှကဘန်တံဆဲးအံအနံ့(၁၀)တဘျီကံတံဒီး လီ.ကသံခံဒီးသအတံဆါအတံကစီတ်လှအလီဆီလှအဘန်တံတဲဖျါ ဘန်ယးကသံခံဒီးသအတံဆါတဖန်အံအိတ်စုတ်ကီးလီ.

5 **DTaPကသံခံဒီးသအတံဆါအတံဘန်ယိတ်လီပျာ တဖန်မုတ်မနုလဲတ်?**

တံဒီးနံတံဆါတံသါကတံတံဆါခိတ်အုတ်တံမုတ်တမုတ်ကူးဖးထီတ ဖန်အံအတံဘန်ယိတ်လီပျာအိတ်အါနံဒ်တံဒီးနံ(တံဆဲး)DTaPက သံခံဒီးသအတံဆါအါမးနံ့လီ.

တမံဂုတပူဂုဒ်ကသံခံအဂုဒ်အိတ်ထိုင်တံဂုနးနးကျံကျံတဖန်ဒ် တံသးလှအတံဘန်လိတ်သးဒီးကသံခံအယိတ်လီDTaPကသံခံဒီးသအ အတံဘန်ယိတ်လီပျာဒီးကဲထိုင်တံသးဒီးတံတဘန်လိတ်ဒီးကသံခံလှ အနးနးကျံကျံမုတ်တမုတ်တံသံအိတ်ဝဲဆဲးစုဒ်မးလီ.

တံဂုတံကျိစုစု(တံကဲထိုင်ညီနံ)

- တံလီကံ(ကဲထိုင်ညီနံသးလှဖိသန်၄နံ့ဂုအကျိ၁ဂု)
- ဂီထိုင်ဒီးကဖိထိုင်ဖဲတံလီလှတံဆဲးအံ(ဖိသန်၄ဂုအကျိ၁ဂု)
- တံဆါပျံဒီးမုတ်တမုတ်လီကပုတ်တံလီလှတံဆဲးအံ(ဖိသန်၄ဂု အကျိတဂု)

တံဂုတံကျိတဖန်အံအိတ်ထိုင်သးအဘျီဖဲနဆဲးDTaPကသံခံ၄ဘျီတ ဘျီဒီး၅ဘျီတဘျီအါနံဒ်ကသံခံဆဲးလှအခိတ်ထံးဆိတဖန်လီ.တဘျီ တခိတ်နမုတ်မုတ်ဖဲကသံခံဘန်တံဆဲးအံအလီဖဲနဆဲးကသံခံDTaP ၄ဘျီတဘျီမုတ်တမုတ်၅ဘျီတဘျီလှသံတုလှသံအပူ(ဖိသန်အဂု၁၀ အကျိ၁ဂု)

တံဂုတံကျိစုစုအဂုအဂပုတ်ထွဲယုတ်တဖန်

- တံသးပစုပစုကရံကရီ(ဖိသန်၃ဂုအကျိ၁ဂု)
- တံဘုံးသးမုတ်တမုတ်ထဲခိတ်ဟးဂီ(ဖိသန်၁၀ဂုအကျိ၁ဂု)
- တံဘျီ(ဖိသန်၅၀ဂုအကျိ၁ဂု)

- တံဂုတဖန်အိတ်ထိုင်သးအါတကုဖဲဆဲးကသံခံအလီခံ သံတုလှသံလီ.

တံဂုတံကျိလှအတံဒိတ်အတံဆဲးဘန်(တကဲထိုင်ကြိကြိ ဘန်)

- ထုတ်ပျံထုးဖး(ဖိသန်၁၄၀၀၀အကျိ၁ဂု)
- ဟိတ်တပတုတ်(ဟိတ်ဖးထီတပယုတ်ပယီ)လှ၃နံ့ရံနံ့ဒီးအါနံ့၃နံ့ ရံနံ့(တုလှဖိသန်၁၀၀၀ဂုအကျိ၁ဂု)
- တံလီကံဖးဒီးအါနံ့၁၀၅F(ဖိသန်၁၆၀၀၀အကျိ၁ဂု)

တံဂုတံကျိနးနးကျံကျံ(စုဒ်မး)

- တံသး,တံတတဲးဒီးကသံခံလှအဟဲကဲထိုင်ကဒါကု(ကသံခံအ ဘျီတကကွဲအကျိ(၁)ဘျီ)
- တံဂုတံကျိဖးဒိတ်(နးနး)ဂုလှအါမးလှဘန်တံပုတ်ဖျါထိုင်အီ လှတံဆဲးDTaPကသံခံဒီးသအတံဆါအလီခံပုတ်ယုတ်ဒီး
 - ထုတ်ပျံထုးဖးလှအယံတံသးပုနီတ်တံနီတ်ထိုင်သး လှအမုတ်
 - ခိတ်နုဟးဂီထီတံ

တံဂုတဖန်အံလှအဟဲကဲထိုင်သးလှတံဆဲးကသံခံဒီးသအတံဆါ အယိတ်ဆဲးစုအါလဲတ်နကတဲဘန်အီကီဒိတ်မးလီ.

ဖိသန်လှအထုတ်ပျံထုးဖးပးတံဂုတမံမံအယိတ်အရုဒိတ်လီဆီဒိတ်မး လှတံကဖိတ်ဂံ(controlling)အတံကီလီ.ဒုတ်ဖိထီဖိအဂုလှအအိတ် ဒီးတံထုတ်ပျံထုးဖးပးတဖန်အရုဒိတ်စုတ်ကီးလီ.နမုတ်လီတံလီကံ ဒီးတံဆါသုလှနကဒုးအီဖိသန်ကသံခံမုတ်မုတ်တံဆါ(မကီညါ)လှ အတပုတ်ဘန်ဒီးကသံခံအဲးစံပရု(aspirin)ဖဲအဆဲးကသံခံအါဒီးဆူ ညါ ၂၄နံ့ရံနံ့တဘျီဒီးဒ်လံနံ့လီလှကသံခံအါအသိးလီ.

6 **တံမနုတဖန်လှကဘန်မအသးဖဲတံဟဲကဲ ထိုင်ခိတ်မုတ်ဟဲအိတ်ထိုင်လဲတ်?**

ယကဘန်ယုထံနံ့နံ့တံမနုလဲတ်?

တံအိတ်သးညီနံ့တဖန်ဒ်တံသးတံတဘန်လိတ်ဒီးကသံခံနးနးကျံ ကျံတံလီမုတ်ကံဖးဒိတ်မုတ်တမုတ်ဟဲသုတ်ဟဲသးလှအတံအိတ်ညီနံ့ တံသးတံတဘန်လိတ်ဒီးကသံခံအတံဟဲကဲထိုင်အသိးနးနးကျံကျံ အိတ်စုဒ်မးဒီးကသံခံဒီးသအတံဆါအံလီ.တံတမံမံမုတ်အိတ်ထိုင်က ကဲထိုင်သးသုဖဲတံဆါကတံစုမံနးဆူစုနံ့ရံနံ့ဖဲဆဲးကသံခံအလီ ခံလီ.တံကသါကီခဲ,ကလုတ်သုဒ်မး,မုတ်မုတ်ကသါသိတ်ဒိတ်,ကသါက အီ,တံလီဝါတံဂံတံသးစံနုမုတ်တံခိတ်မုတ်မုတ်တံပနီတ်တဖန် လှအဟဲပိတ်ထိုင်အံတဖန်လီ.တံလီကံဖးဒိတ်မုတ်တမုတ်ထုးဖး မုတ်ထုးမုတ်အိတ်ထိုင်ညီနံ့အိတ်ထိုင်သးသုဖဲတံနံ့အတံပူလှဆဲးကသံခံ ဝဲအလီခံလီ.

တၢ်မနုၤလၢယၤကြးမၤအီၤလဲၣ်?

- ကိးကသံၣ်သရၣ်မ့တမ့ၢ်လဲၤကိးပှၤတကၤန့ၣ်ဆူကသံၣ်သရၣ်အအိၣ်
- တဲဘၣ်ကသံၣ်သရၣ်လၢတၢ်ဘၣ်ဟဲကဲထီၣ်သးအန့ၤအသိးတၢ်ဆၢကတီၢ်ဖဲတၢ်ဟဲကဲထီၣ်သးအခါဒီးကသံၣ်တၢ်ဆဲးအီၤအဆၢကတီၢ်
- သံကွၢ်နကသံၣ်သရၣ်ကသံၣ်သရၣ်မ့ၣ်ဖိမ့တမ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်မၤလီၢ်လၢနကမၤပှၤမၤပှၤဘၣ်ယးဒီးကသံၣ်ဒီသအယိတၢ်တဘၣ်လိာ်ဘၣ်စးလၢအရူဒိၣ်တဖၣ်အလံာ်ဟံၣ်ဖျါလၢအိၣ်ဒီးအဂ့ၢ်အကျိၤ(VAERS)ဖိၣ်(Form)လၢနကဟံၣ်ဖျါထီၣ်အီၤတက့ၢ်.

မ့ၢ်နကတီၢ်ဟံၣ်က့ၤနတၢ်ဟံၣ်ဖျါခိဖျိ(VAERS)ဝဲးဘဲးလၢ
www.vaers.hhs.govမ့တမ့ၢ်နကိး-၈၀၀-၈၂၂-၇၉၆၇.
 VAERSတဟ့ၣ်နကသံၣ်ကသီတၢ်ဟ့ၣ်က့ၣ်ဟ့ၣ်ဖးဘၣ်.

7 ဒီကလုာ်ကသံၣ်ဒီသအတၢ်ဘၣ်ဒီဘၣ်ထံးတၢ်လိးက့ၤအပှၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ

နမ့တမ့ၢ်နဖိနလံာ်တၢ်ဂ့ၢ်လၢအရူလၢအဟဲကဲထီၣ်သးလီၤဘီလီၤမ့ၢ်လၢကသံၣ်ဒီသအအယိ federal program ကိးဆၣ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအိၣ်လၢကမၤစၢလၢကံးကွၢ်က့ၤပှၤလၢအဘၣ်ဒီဘၣ်ထံးတဖၣ်လီၤ.

ဘၣ်ယးဒီးတၢ်လိးက့ၤဒီကလုာ်ကသံၣ်ဒီသအတၢ်ဘၣ်ဒီဘၣ်ထံးအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအဂ့ၢ်ခဲလၢအဂီၢ်ကိးသံကွၢ်၁-၈၀၀-၃၃၈-၂၃၈၂မ့တမ့ၢ်ဖးဝဲးဘဲးဝဲးwww.hrsa.gov/vaccinecompensation တက့ၢ်.

8 ယကမၤလိသ့သ့ၣ်ညါအါထီၣ်ယသးဒ်လဲၣ်?

- သံကွၢ်နကသံၣ်သရၣ်ဒီးကသံၣ်သရၣ်မ့ၣ်ဖိတက့ၢ်.အဝဲသ့ၣ်ကဟ့ၣ်နကသံၣ်ဒီသအအယိမ့တမ့ၢ်ကဟ့ၣ်က့ၣ်နလၢတၢ်ကစီၣ်အဂ့ၢ်ခိၣ်သ့ၣ်လၢအဟဲကဲထီၣ်သးတဖၣ်လီၤ.
- ကိးပှၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါလၢဆူၣ်ချ့ဝဲလီၢ်လၢနတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးအလီၢ်မ့တမ့ၢ်ကိးရၣ်ဆူၣ်ချ့ဝဲလီၢ်တက့ၢ်.
- ဆဲးကိးတၢ်ဟယၢ်ဒီးတၢ်ဒီသအတၢ်ဆါဝဲလီၢ်ဖးဒိၣ်(CDC)တက့ၢ်.
- ကိး: **1-800-232-4636 (1-800-CDC-INFO)**
- အိၣ်သကိးCDCဒီကလုာ်မ့ၢ်ကျိၤဝဲကွၢ်မ့တမ့ၢ်ဖးယိဝဲးဘဲးလၢ
www.cdc.gov/nip

U.S. DEPARTMENT OF HEALTH & HUMAN SERVICES
 Centers for Disease Control and Prevention
 National Immunization Program